

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΗΣ EDUCATION INTERNATIONAL (EI) ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

(Παρίσι, 18 – 19.10.2010)

Πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι στις 18 – 19.10.2010 Σεμινάριο της Education International με θέμα την: «Ενδυνάμωση των σχολικών ηγεσιών ώστε να ανταποκριθούν στις παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις». Το σεμινάριο παρακολούθησαν, εν τέλει, 35 εκπρόσωποι εκπαιδευτικών συνδικάτων από όλο τον κόσμο. Ο αριθμός αυτός ήταν μικρότερος από τον αναμενόμενο εξαιτίας και των κινητοποιήσεων στη Γαλλία εκείνες τις ημέρες. Την ΟΛΜΕ εκπροσώπησε το μέλος του Δ.Σ. Κώστας Μπόικος, ενώ στη διερμηνεία βοήθησε η Μαρία Βουτσινά από τη Γραμματεία της ΟΛΜΕ.

Το σεμινάριο συζήτησε της προκλήσεις των σχολείων και των σχολικών ηγεσιών, ειδικά υπό το καθεστώς των μειώσεων των εκπαιδευτικών δαπανών στους κρατικούς προϋπολογισμούς που επιβάλλονται από πολλές κυβερνήσεις, λόγω των μέτρων λιτότητας που εφαρμόζουν. Κατά τις συζητήσεις επισημάνθηκε, επίσης, η συρρίκνωση του ωρολόγιου προγράμματος, ως συνέπεια των παραπάνω περικοπών και τονίστηκε η θέση, ότι η οικονομική κρίση δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως πρόφαση για να συρρικνώνονται τα εργασιακά και συνδικαλιστικά δικαιώματα.

Ο εκπρόσωπος της ΟΛΜΕ συμμετέχοντας στην Ομάδα Εργασίας 1, με θέμα: «Ανάπτυξη του προφίλ μιας σχολικής ηγεσίας - Αναπτύσσοντας το προφίλ μιας σχολικής ηγεσίας – Συζήτηση των κύριων δεξιοτήτων, της γνώσης και των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια αποτελεσματική ηγεσία στο σχολικό επίπεδο», τόνισε την παιδαγωγική διάσταση που πρέπει να έχει μια σχολική ηγεσία, γεγονός που αξιολογήθηκε από τους συμμετέχοντες ως το βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμά της. Γι' αυτό και συμπεριλήφθηκε στα συμπεράσματα του Σεμιναρίου (αναλυτικά η τοποθέτηση του εκπρόσωπου της ΟΛΜΕ στο Παράρτημα 1).

Επίσης, ο εκπρόσωπος της ΟΛΜΕ κατέθεσε Ψήφισμα Συμπαράστασης για τους αγώνες των Γάλλων εκπαιδευτικών και εργαζόμενων, το οποίο συνυπογράφηκε από την πλειονότητα των συμμετεχόντων και τμήμα του περιλαμβάνεται, ως επισήμανση, στα πορίσματα του Σεμιναρίου (αναλυτικά το Ψήφισμα Συμπαράστασης στο Παράρτημα 2).

Επισημάνσεις Παρατηρήσεις, ειδικότερα

Το σεμινάριο άρχισε με τους χαιρετισμούς της αναπληρώτριας Γεν. Γραμματέως της EI, κ. Monique Fouilhoux και του Γεν. Γραμματέα της UNSA – EDUCATION και μέλους της Ε.Ε. της EI, κ. Patrick Gonthier.

Ο Patrick Gonthier άρχισε την ομιλία του ενημερώνοντας τους συμμετέχοντες για τις σημερινές πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες στη Γαλλία και τις επιπτώσεις τους στην εκπαίδευση. Επεσήμανε ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι μαθητές εξοργίστηκαν με την μονομερή απόφαση της κυβέρνησης να αυξήσει τα όρια ηλικίας για **πλήρη** συνταξιοδότησης στα 67 έτη και, ως εκ τούτου, δικαιολόγησε τις εξελισσόμενες, μέχρι και εκείνη τη στιγμή, διαμαρτυρίες και αγωνιστικές κινητοποιήσεις. Είπε ότι η χώρα εφαρμόζει την πολιτική του "κάνω περισσότερα με λιγότερα", ενώ δεν υπάρχει καμία αύξηση στον αριθμό των εκπαιδευτικών, παρά τα αυξημένα καθήκοντά τους.

Ακολούθησε η κεντρική ομιλία του Σεμιναρίου από τον καθηγητή του Ανοιχτού Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Πέτρο Πασιαρδή, ο οποίος εισηγητικά σημείωσε ότι «ζούμε την χρυσή εποχή της εκπαιδευτικής ηγεσίας». Συνέχισε με τα συμπεράσματά του από 2 εκπαιδευτικές μελέτες που διεξήγαγε από κοινού με τον καθηγητή Brauckmann, με τίτλο «Πρόγραμμα LISA» («Επίδραση της Σχολικής Ηγεσίας στην Πρόοδο των μαθητών» και πρόγραμμα «Συν – Ηγεσία»). Παρουσίασε αυτό που ονόμασαν "Ολιστικό Πλαίσιο Ηγεσίας", το οποίο δείχνει ότι οι αποτελεσματικοί ηγέτες έχουν ως οδηγό τους ένα «κοκτέιλ»/«μίγμα» αποτελούμενο από 5 «μορφές» ηγεσίας: εκπαιδευτική, συμμετοχική, ανάπτυξης του προσωπικού, επιχειρηματική και επικοινωνιακή.

Ο Dennis Sinyolo, Ανώτερος Συντονιστής της ΕΙ για την εκπαίδευση και την απασχόληση παρουσίασε, στη συνέχεια, την πολιτική της ΕΙ για τη σχολική ηγεσία, η οποία είναι βασισμένη στην «προσέγγιση του δικαιώματος». Αυτή η οπτική δίνει έμφαση στη δημοκρατική, συνεργατική και συμμετοχική ηγεσία, που, στον πυρήνα της, περιλαμβάνει την ομαδική εργασία (συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού της εκπαίδευσης). Επεσήμανε, επίσης, διάφορες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι σχολικές ηγεσίες, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν την επιλογή, τον ανταγωνισμό, τα τυποποιημένα tests και τη δημοσίευση των πινάκων βαθμολόγησης (επιχειρησιακό πρότυπο). Ακολούθησαν εκπρόσωποι χωρών οι οποίοι παρέθεσαν παραδείγματα «ορθής πρακτικής».

Σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις στο θέμα και τις προκλήσεις μίλησαν εκπρόσωποι από τη Γερμανία (GEW), τη Σουηδία (Lararforbundet), την Αυστραλία (AEU) και την Κένυα (KNUT). Σύμφωνα με τις τοποθετήσεις τους, ο αντίκτυπος της χρηματοοικονομικής κρίσης, σε αρκετές χώρες, επηρεάζει τους κρατικούς προϋπολογισμούς χρηματοδότησης των σχολείων και της εκπαίδευσης. Αναπόφευκτα, στην προέκτασή του το γεγονός αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στους ίδιους τους σχολικούς προϋπολογισμούς.

Έγινε ιδιαίτερη συζήτηση για τη σχέση απόδοσης-μισθού (Σουηδία), με πολλούς συμμετέχοντες να εκφράζουν τις ανησυχίες τους γι' αυτό το ενδεχόμενο «σχέδιο» αμοιβών.

Ο Πέτρος Πασιαρδής συνέχισε με μία ακόμη εισήγηση, για τις δεξιότητες και ικανότητες των ηγεσιών, η οποία βασιζόταν σε έρευνα που είχε πραγματοποιηθεί στην Κύπρο. Η έρευνα αποκάλυψε ότι οι καλοί ηγέτες αγαπούν τη διδασκαλία, είναι βαθιά σκεπτόμενοι και εξωστρεφείς, είναι φιλόδοξοι και ρισκάρουν, έχουν δυνατά αισθήματα / είναι ανθρωπιστές και διατηρούν μια καλή σχέση σχολείου – γονέα.

Ο Philippe Tournier, γενικός γραμματέας του S.N.P.D.E.N/UNSA – EDUCATION μίλησε για την πολιτική στη σχολική ηγεσία, τα ζητήματα και τις πρακτικές της σχολικής ηγεσίας στη Γαλλία δίνοντας, παράλληλα, έμφαση στους αγώνες των νέων και των εργαζομένων ενάντια στη νέα εθνική νομοθεσία για τη συνταξιοδότηση. Οι σχολικοί ηγέτες και οι εργαζόμενοι στη Γαλλία ενδιαφέρονται για τη δικαιοσύνη και την κοινωνική συνοχή, και ως εκ τούτου έχουν αποφασίσει να «προκαλέσουν» (να συγκρουστούν) μερικές από αυτές τις τρέχουσες πολιτικές της κυβέρνησης.

Ακολούθησε πάνελ συζήτησης για την υπεράσπιση των προϋπολογισμών για την εκπαίδευση και τη βελτίωση της κοινωνικής θέσης των σχολικών ηγετών. Πρώτη μίλησε η Monique Fouilhoux, αναφέροντας την απάντηση της ΕΙ για τη χρηματοοικονομική κρίση, η οποία συμπεριελάμβανε την καμπάνια «Πάνω τα χέρια για την Εκπαίδευση», καθώς και έρευνες, διασκέψεις και ένα πρόγραμμα κατάρτισης απευθυνόμενο σε συνδικαλιστικές ηγεσίες, το οποίο πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με εταίρους από την κοινότητα των δημοσίων υπαλλήλων. Ο Jyrki Rosti, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες για προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των

σχολικών ηγεσιών στη Φινλανδία. Σημαντικοί στόχοι που προωθούνται, μέσω αυτών των προγραμμάτων κατάρτισης, για τους σχολικούς ηγέτες είναι η διδασκαλία και η παιδαγωγική, η ανάπτυξη αξιών, η αντιπροσώπευση και η επικοινωνία. Η σχολική αυτονομία, επίσης, είναι κάτι που επικρατεί στη Φινλανδία.

Οι συμμετέχοντες, κατόπιν, χωρίστηκαν σε παράλληλες ομάδες εργασίας.

Η 1η ομάδα εργασίας συζήτησε το προφίλ μιας σχολικής ηγεσίας, τις στρατηγικές «ανταπόκρισης» στις επιπτώσεις της χρηματο – οικονομικής κρίσης και τη «μεταμόρφωση» των σχολείων, ώστε ν' ανταποκριθούν στις παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις.

Η 1η Ομάδα επεσήμανε ότι **η παιδαγωγική θα πρέπει να είναι το κέντρο των προσόντων μιας σχολικής ηγεσίας** και ότι οι σχολικές ηγεσίες θα πρέπει να καθοδηγούνται από αξίες που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν το κοινό όραμα, την εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και τις ίσες ευκαιρίες για όλους. Οι παραπάνω αξίες θα πρέπει να συμπληρώνονται από τεχνικές και παιδαγωγικές δεξιότητες διαχείρισης προσωπικού.

Η 2η Ομάδα παρατήρησε ότι η χρηματοοικονομική κρίση αποτελεί μίαν απειλή για τον συνδικαλισμό και έκανε έκκληση στην ΕΙ και τις οργανώσεις - μέλη να συνεχίσουν την καμπάνια ενάντια στην κρίση. Από την πλευρά της η ΕΙ θα πρέπει να διαδώσει τις πληροφορίες για τις εξελίξεις ανά τον κόσμο και τον τρόπο με τον οποίο τα συνδικάτα αντιδρούν στην κρίση.

Η 3η Ομάδα επικεντρώθηκε στις εξής εξελίξεις / προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα σχολεία και οι σχολικές ηγεσίες: νέες τεχνολογίες, γηράσκων διδακτικός πληθυσμός, διεθνής μετανάστευση - κινητικότητα, κατηγορίες εναντίον των σχολείων για το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων καθώς και τη συρρίκνωση του προγράμματος σπουδών. Τα συνδικάτα των εκπαιδευτικών έχουν έναν κρίσιμο ρόλο να διαδραματίσουν όσον αφορά στα κοινωνικά θέματα και στα θέματα δικαιωμάτων.

Ακολούθως, η κ. Helene Hemet, σχολική διευθύντρια και μέλος της S.N.P.D.E.N/UNSA – EDUCATION μίλησε για την εμπειρία της ως σχολικής ηγεσίας, τονίζοντας τη σημασία της ομαδικής-συλλογικής και συμμετοχικής ηγεσίας, την προετοιμασία της ηγεσίας και την εφαρμογή των διάφορων μοντέλων ηγεσίας. Συμπερασματικά, ανέφερε ότι, με βάση της δική της εμπειρία, «δεν υπάρχει κανένα ιδανικό πρότυπο ηγεσίας».

Ο κ. Gogot Suharwoto, εμπειρογνώμονας – εκπρόσωπος της κ. Amina Osman και Επικεφαλής της Διεθνούς Ομάδας Εργασίας Εκπαιδευτικών για την καμπάνια «Εκπαίδευση για όλους» (EFA), ενημέρωσε για τις δεσμεύσεις και τις δραστηριότητες της Ομάδας. Ο κύριος στόχος της Ομάδας είναι να εξεταστεί το φαινόμενο της έλλειψης εκπαιδευτικών που παρατηρείται σε πολλές χώρες. Ενημέρωσε, επίσης, για τη διάσκεψη "Παρέχοντας εκπαιδευτικούς για την Εκπαίδευση για όλους", που θα γίνει στο Ναϊρόμπι τον Ιανουάριο του 2011.

Συμπεράσματα – Προτάσεις του Σεμιναρίου

- Ο σημαντικός ρόλος της σχολικής ηγεσίας στην επίτευξη της ποιοτικής εκπαίδευσης συνεχίζει να κερδίζει, όλο και περισσότερο, την προσοχή σε πολλές χώρες και σε διεθνείς οργανισμούς.
- Η ΕΙ και οι εκπαιδευτικές ενώσεις θα πρέπει να επωφεληθούν από τη χρονική συγκυρία και να επεκτείνουν την ατζέντα για τη σχολική ηγεσία, μέσω δραστηριοτήτων διαβούλευσης, εμπλοκής σε έρευνες, ανάπτυξης πολιτικών και ανταλλαγής πληροφοριών μέσω εργαστηρίων, σεμιναρίων, διασκέψεων, δικτυακής εργασίας, κ.λπ.

- Νέα ζητήματα και προκλήσεις, που ασκούν σημαντική επίδραση στην εκπαιδευτική ηγεσία και την εκπαίδευση γενικά, συνεχίζουν να προκύπτουν σε πολλά μέρη του κόσμου. Μερικά από αυτά περιλαμβάνουν ευκαιρίες που προκύπτουν από τις νέες τεχνολογίες και προκλήσεις, τον γηράσκοντα εκπαιδευτικό πληθυσμό, τη μείωση του προγράμματος σπουδών μέσω των τυποποιημένων tests και τη δημοσίευση των βαθμολογικών πινάκων, την κινητικότητα και τη μετανάστευση.
- Η ΕΙ και οι ενώσεις των εκπαιδευτικών θα πρέπει να συνεχίσουν να παρακολουθούν αυτές και άλλες εξελίξεις στην εκπαίδευση και να εμπλακούν σε διεργασίες με δημόσιες αρχές και διεθνείς οργανισμούς, προκειμένου να επηρεάσουν την πολιτική για τη σχολική ηγεσία, τοπικά και συνολικά.
- Το ψήφισμα του Συνεδρίου του 2007 καλεί για την απασχόληση σχολικών ηγετών, στο πλαίσιο μιας βάσης μέτρησης επιδόσεων και δεξιοτήτων (προφίλ σχολικής ηγεσίας).
- Το σεμινάριο επαναβεβαιώνει ότι η παιδαγωγική είναι στο κέντρο της σχολικής ηγεσίας και συστήνει οι σχολικοί ηγέτες να καθοδηγούνται από τις αξίες που περιλαμβάνουν το κοινό όραμα, την εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και τις ίσες ευκαιρίες για όλους. Επιβάλλεται αυτές οι αξίες να αναπτυχθούν περαιτέρω μέσω συγκεκριμένων ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προσδιορίζονται από το σεμινάριο, και που συμπληρώνονται από τις τεχνικές και παιδαγωγικές δεξιότητες διαχείρισης του προσωπικού.
- Η χρηματοοικονομική κρίση είναι μια απειλή για τον συνδικαλισμό και την ποιοτική εκπαίδευση.
- Οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο πιστεύουν ότι η οικονομική κρίση δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως πρόφαση για απειλές εναντίον εργασιακών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, καθώς και για την υπονόμηση της ποιοτικής εκπαίδευσης. Καλούν την ΕΙ και τις ενώσεις των εκπαιδευτικών να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των προϋπολογισμών (των διατιθέμενων πόρων) για την εκπαίδευση. Η ΕΙ πρέπει να συνεχίσει την εκστρατεία ενάντια στα μέτρα οπισθοδρόμησης που έχουν υιοθετηθεί από πολλές κυβερνήσεις ως απάντηση στην κρίση. Ζητούν, επίσης από τη γραμματεία της ΕΙ να διαδίδει τις πληροφορίες για τις εξελίξεις παγκοσμίως.

Παράρτημα 1:

Συνοπτικά, η παρέμβαση του Κώστα Μπόικου στην ομάδα εργασίας 1, είχε ως εξής:

«Ένας διευθυντής σχολείου πρέπει να έχει αίσθηση – συνείδηση του έργου του. Ενός έργου που δεν ταυτίζεται με αυτό ενός τυπικού δημόσιου υπάλληλου. Πρώτα απ' όλα, είναι δάσκαλος, παιδαγωγός και εκπαιδευτής. Καλείται, ως *primus inter pares*, στο όνομα της κοινωνίας που τον εμπιστεύεται και με πνεύμα / όρους συνεργασίας, ομαδικότητας και αλληλεγγύης, με τους συναδέλφους του, με υπευθυνότητα και με συνεχή αγώνα για αυτοβελτίωση, να φέρει σε πέρας το έργο του, ένα δηλαδή καλύτερο μέλλον για τους μαθητές του και τη νέα γενιά».

Παράρτημα 2:

Το ψήφισμα συμπαράστασης στους αγώνες των Γάλλων εργαζομένων που κατέθεσε ο εκπρόσωπος της ΟΛΜΕ και συνυπογράφηκε από εκπροσώπους συνδικάτων από τις

εξής χώρες: AEU (Αυστραλία), GNAT (Γκάνα), KNUT (Κένυα), UTU (Β. Ιρλανδία), EIS (Σκωτία), NASUWT (Ηνωμ. Βασίλειο), BUPL (Δανία), DLF (Δανία), SER (Ελβετία), FENPROF (Πορτογαλία), IENA (Αυστραλία), GEW (Γερμανία), ITU (Ισραήλ), FECCOO (Ισπανία), The Education Union (Νορβηγία), Lararfonbundet (Σουηδία).

«Εμείς οι συμμετέχοντες στο Σεμινάριο της ΕΙ για τη Σχολική Ηγεσία (Παρίσι, 19 – 20.10.2010), εκπρόσωποι εκπαιδευτικών συνδικάτων από όλο τον κόσμο, εκφράζουμε την αλληλεγγύη μας στους αγώνες των Γάλλων μαθητών, των εργαζομένων στην εκπαίδευση και γενικότερα, ενάντια στην συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση που προωθείται από την κυβέρνηση της Γαλλίας.

Οι επιχειρούμενες αυτές αντιδραστικές και αντικοινωνικές μεταρρυθμίσεις που λαμβάνουν χώρα σε παγκόσμια κλίμακα, εντάσσονται στο πλαίσιο πολιτικών διαχείρισης της καπιταλιστικής κρίσης και όχι στο πλαίσιο μιας θετικής υπέρβασής της. Έτσι, ενώ την κρίση δεν τη δημιούργησαν οι εργαζόμενοι, παρόλα αυτά, καλούνται αυτοί να πληρώσουν τις συνέπειές της.

Το αποτέλεσμα είναι να οδηγούμαστε σε μια συνεχή υποβάθμιση και του βιοτικού μας επιπέδου αλλά και της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Απαιτούμε την κρίση να πληρώσουν αυτοί που τη δημιούργησαν»!